

Postrzeganie Lasów Państwowych

Raport z badania jakościowego

Sopot/Warszawa, grudzień 2020 r.

**Centrum Informacyjne Lasów
Państwowych**

Partner in
Business
Strategies

s.3

Informacje o projekcie

s.6

Podsumowanie wyników badania

s.9

Sposoby spędzania wolnego czasu

s.13

Wizerunek Lasów Państwowych

s.18

Ocena Lasów Państwowych

informacje o projekcie

metodologia		badanie realizowane metodą zogniskowanych wywiadów grupowych online (FGI online)
próba		N = 4 FGI online Czas trwania jednego spotkania: do 100 minut
termin realizacji		8 – 9.12.2020 roku
próba		Zarówno kobiety jak i mężczyźni w wieku 25 – 60 lat Określający swój stosunek do Lasów Państwowych jako pozytywny (2 FGI) i negatywny (2FGI) Osoby odwiedzające lasy przynajmniej raz na kwartał Zarówno single, jak i rodziny z dziećmi
cele		<ul style="list-style-type: none">✓ ocena wizerunku Lasów Państwowych✓ Identyfikacja działań potencjalnie poprawiających wizerunek Lasów Państwowych
wykonawca		PBS Sp. z o.o.

SPECYFIKA BADANIA JAKOŚCIOWEGO

- Zrealizowane badanie miało charakter **badania jakościowego**, w ramach którego zrealizowano **4 zogniskowane wywiady grupowe online (FGI)**.
- W każdym spotkaniu grupowym online uczestniczyło **5 respondentów**, tzn. iż **całym badaniem objęto 20 osób spełniających ściśle określone kryteria**.
- Warto pamiętać, iż wyniki badania jakościowego mają charakter analitycznej analizy wypowiedzi respondentów, co oznacza, iż dalsza część raportu nie stanowi jedynie odwzorowania opinii wygłaszanych przez badanych, ale również niewerbalnych reakcji i umiejętnego oddzielenia „pustych” deklaracji od merytorycznych (z perspektywy celu badania) informacji.
- W przeciwieństwie do badań ilościowych, **nie są realizowane na reprezentatywnej próbie**.
Badania jakościowe:
 - **nie przedstawiają skali danego zjawiska**, a jedynie pozwalają je lepiej zrozumieć;
 - **dotyczą części społeczeństwa**, gdyż są realizowane na specjalnie dobieranej próbie, wobec czego wniosków nie należy przenosić na całą populację

podsumowanie wyników badania

- Osoby uczęszczające do lasów nie mają wiedzy dotyczącej zakresu odpowiedzialności poszczególnych jednostek związanych z tą przestrzenią tzn. Lasów Państwowych, leśniczych, czy kół łowieckich.
- Jednocześnie warto zauważyć, iż z wyżej wymienionych największą styczność mają z leśniczymi, którzy postrzegani są jako ludzie z pasją, odpowiedzialni, mili, sympatyczni i oddani swojej pracy.
- Lasy Państwowe są dla nich trochę jak „instytucja widmo” – niewiele o niej wiedzą, a to co dociera do nich z mediów najczęściej ma negatywny wymiar. Biorąc pod proces myślowy, że wszystko co złe przypisywane jest temu co nieznanne, wszelkie niedostatki związane z nadzorem, bądź zarządzaniem lasami przypisywane są Lasom Państwowym, skutkując negatywnymi opiniami o tej instytucji.
- Na podstawie deklaracji badanych grup można przypuszczać, iż docieranie z pozytywnymi komunikatami do społeczeństwa jest utrudnione (badani głównie pamiętają to, co złe), jednak w ramach lokalnych środków przekazu warto wciąż próbować.
 - Osoby uczestniczące w różnych festynach/ imprezach organizowanych przez Lasy Państwowe trafiały na nie niejako przypadkiem. Badani sami przyznają, iż nie słyszą o tym co dobrego Lasy Państwowe robią by dbać o przestrzeń leśną. To co do nich dociera, ma w większości wymiar negatywny.
 - Warto wobec tego zastanowić się nad lepszą komunikacją w mediach lokalnych i społecznościowych. Jeśli Lasy Państwowe podejmują pozytywne działania, to powinny je nagłaśniać i się nimi chwalić, nawet jeśli są one „drobne” (np. zwiększenie liczby koszy na śmieci, bądź powstanie nowych szlaków edukacyjnych).
- Głównym mankamentem Lasów Państwowych jest postrzeganie instytucji jako zbiurokratyzowanego monopolisty, dla którego ważniejsze są zyski finansowe od należytej dbałości o przestrzeń leśną.
- Pozytywne wartości marki są silnie związane z pozytywnymi emocjami wynikającymi z powiązania Lasów Państwowych z przestrzenią rekreacyjną: spokój, odpoczynek, relaks.

- Działania naprawcze Lasów Państwowych powinny mieć na celu szersze „wyjście do ludzi” oraz mieć w sobie walor edukacyjny. Biorąc pod uwagę, iż Lasom Państwowym przypisuje się duży wymiar polityczny, to ważne jest by zyskały one „ludzką twarz”.
- Poniżej wymieniono działania, które badani wygenerowali spontanicznie i w ich ocenie mogłyby polepszyć postrzeganie Lasów Państwowych, wobec czego warto rozważyć:
 - edukacja dzieci w leśniczówkach – zarówno w kontekście poznawania roślinności/ zwierząt, jak również proekologicznych
 - organizacja festynów rodzinnych pod patronatem Lasów Państwowych
 - „Sprzątanie świata” w ramach nauki odpowiedzialności i edukacji o wpływie zanieczyszczeń na środowisko leśne
 - zwiększenie liczby koszy na śmieci wzdłuż szlaków pieszych i na polanach rekreacyjnych
 - monitoring w miejscach, gdzie najczęściej składowane są odpady

sposoby spędzania wolnego czasu

RACZEJ PORA ROKU, NIŻ DZIEŃ TYGODNIA

- Z deklaracji badanych wynika, iż sposoby spędzania czasu w głównej mierze determinowane są nie tyle przez dzień tygodnia (poniedziałek – piątek vs weekend), ile przez porę roku.
- W okresie jesienno-zimowym wydaje się, iż badani (niezależnie od wieku) spędzają więcej czasu w domu → dni są znacznie krótsze przez co trudniej im w ciągu tygodnia odpoczywać na zewnątrz (szczególnie osoby posiadające młodsze dzieci, w wieku szkolnym).
 - Warto zauważyć, iż większość badanych obawia się chodzić do lasu po zmroku, niezależnie czy samemu/ samej czy w towarzystwie. Wydaje się, iż to niebezpieczne.
- Okres wiosenno-letni z pewnością w dużo większym stopniu zachęca do aktywności poza domem. Jak badani sami przyznają, ciepłe i długie dni szkoda jest im spędzać w pomieszczeniach. Wolą wyjść na zewnątrz np. do lasu i spędzić czas aktywnie.
- Wyjątkiem wydają się być osoby aktywne fizycznie, które podejmują aktywność przez cały rok, jednak w ciągu dnia.
 - Osoby aktywne znajdowały się zarówno wśród osób młodych (w wieku 25 – 39 lat), jak również starszych (po 40 roku życia).
 - Jedyne co je różnił, to sama forma aktywności: młodzi → biegi, starsi → nordic walking/ spacery, lub rowery z dziećmi

ETAP ŻYCIA

- Bez wątplenia zarówno na samą ilość wolnego czasu, jak również formy jej spędzania ma wpływ etap życia, na którym są respondenci tzn. posiadanie dzieci (mniejszych/większych), bądź aktywność zawodową.
- Rodzice dzieci przyznają, iż czasu tylko dla siebie mają niewiele, przez co wizyty w lesie (samemu bądź w towarzystwie rodziny/ przyjaciół) odbywają się głównie w weekendy.
- Osoby mniej aktywne zawodowo, podobnie jak młode, uczęszczają do lasu zarówno w ciągu tygodnia (za dnia), jak również w weekend.

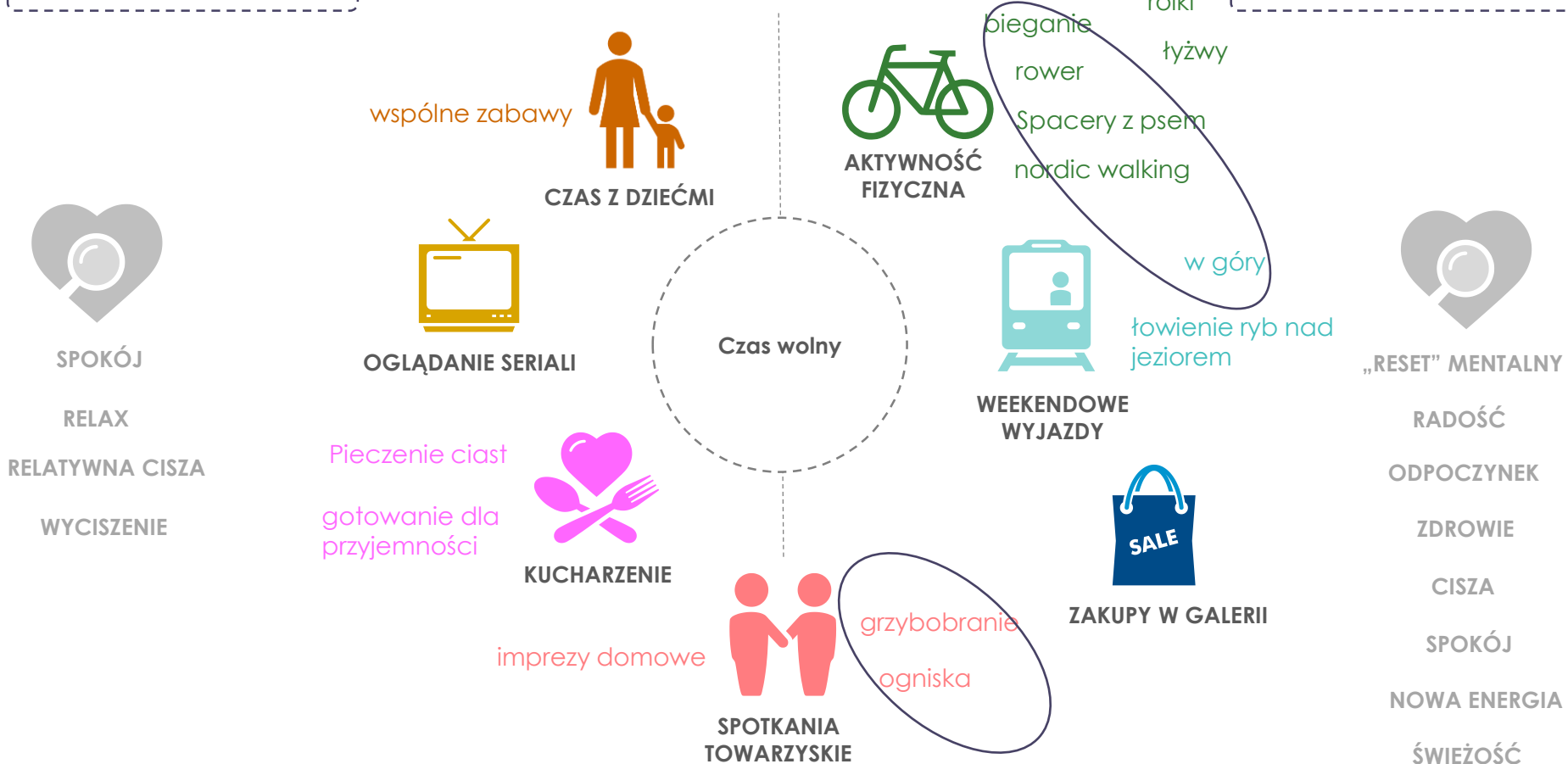

Jak jest zimno, to siedzimy w domu gdzieś, no teraz nie ma gdzie iść, po prostu się siedzi w domu i ogląda coś. Natomiast ja mieszkam praktycznie w górach świętokrzyskich, u nas lasów jest dostatek i muszę powiedzieć, że je wzdłuż i wszerz przeszłam. I jak jest taka wolna chwila, no to fajnie jest mi się gdzieś przejść. Bo ja tak naprawdę mam 20 minut autem do tego, żeby sobie po fajnych szlakach pochodzić. A bardzo to lubię. [FGI online, 40 - 60 lat, Pozytywny stosunek do LP]

Rzadko się kiedy zdarza, jak jest czas wolny i dzieci chodzą o 10 spać. Człowiek jest padnięty i też idzie gdzieś tam spać. Ale tak, albo książka, albo jakiś film właśnie. [FGI online, 25 - 39 lat, Negatywny stosunek do LP]

W DOMU

POZA DOMEM

BRAK ZNACZĄCEGO WPŁYWU NA CZĘSTOTLIWOŚĆ BYWANIA W LESIE

- Ograniczenia wprowadzone w czasie pandemii w naturalny sposób zmniejszyły liczbę miejsc, w których badani mogliby spędzać czas wolny (brak możliwości korzystania z lokali gastronomicznych, siłowni, czy też uczęszczania do kina/teatru), jednak nie wpłynął na ogólną częstotliwość uczęszczania do lasu.
- Brak konieczności zasłaniania nosa i ust w przestrzeni leśnej nie zmienił dotychczasowych przyzwyczajeń badanych (nie chodzili do lasu częściej).
- Część badanych zauważa, iż w okresie pandemii w lesie zaczęło przebywać więcej osób, które nie potrafią się odpowiednio zachować → krzyczą i zostawiają po sobie śmieci.

BRAK ZROZUMIENIA DLA ZAKAZU WCHODZENIA DO LASU

- Znaczna część badanych przyznała, iż decyzja o zakazie wchodzenia do lasu była dla nich niezrozumiała.
 - W przestrzeni leśnej zachowanie dystansu społecznego jest dużo łatwiejsze.
 - Dodatkowo świeże powietrze oraz aktywność fizyczna pozytywnie wpływ na ich samopoczucie.

W moim przypadku absolutnie nie, bo czy przed pandemią, czy w trakcie pandemii, tyle samo, bo zawsze lubiałam, bo zawsze się budowało różne sztafasy i biegało, ganiało. Dla mnie nie zrobiło to żadnej różnicy, bo jak chodziłam, tak będę chodzić i na pewno żadnej różnicy nie ma. [FGI online, 25 – 39 lat, Pozytywny stosunek do LP]

Jak nas zamknęli można powiedzieć, że wręcz płakałam z tym dziećmi, bo ani do lasu ani nigdzie nie można było wyjść na świeże powietrze więc to było coś masakrycznego, ale generalnie nic się nie zmieniło, tyle, co chodziliśmy po lesie, to chodzimy. [FGI online, 25 – 39 lat, Pozytywny stosunek do LP]

Najgorsze jest według mnie, że jak się zaczęła pandemia, dużo ludzi chodziło do lasu, ale pozostawiali po sobie taki syf w tym lesie. To jest najgorsze, że tak powiem brzydko, chamskie zachowanie ludzkie, że po prostu wyrzucają pod siebie, zabrudzają całkiem las po prostu. To jest dopiero katastrofa. [FGI online, 40 – 60 lat, Negatywny stosunek do LP]

W moim przypadku niespecjalnie się cokolwiek zmieniło. Staram się i tak nie zakładać jak to jest tylko możliwe, na ulicach, tej maski. Więc nie szłam specjalnie, jak ktoś mówi, żeby pooddychać. Ale była taka chwila, że w ogóle były też i zamknięte te lasy. Tego nie rozumiałam w ogóle do tej pory. Nawet to chcieli nam ukrócić. [FGI online, 40 – 60 lat, Pozytywny stosunek do LP]

wizerunek Lasów Państwowych

Osoby deklarujące **POZYTYWNY** stosunek do Lasów Państwowych

Osoby deklarujące **NEGATYWNY** stosunek do Lasów Państwowych

- Niezależnie od typu badanych respondentów **skojarzenia** wymieniane przez badanych **są dość spójne**, niezależnie od tego czy oscylują wokół Lasów Państwowych postrzeganych jako instytucji, bądź miejsca, w którym spędzają czas.
- Jeśli chodzi o **negatywne skojarzenia**, to większości badanych (wśród obu grup) przychodzą do głowy takie rzeczy jak **odpady, śmieci oraz zbyt duża wycinka drzew**.
 - Są to elementy wzbudzające w nich frustracje i negatywne emocje. Nie są w stanie zrozumieć powodów dla których ludzie wyrzucają śmieci do lasu i dziwią się, że zarząd lasów nie podejmuje (w ich ocenie) stanowczych kroków, by temu zapobiegać.
- **Pozytywne emocje** z pewnością wzbudza postrzeganie lasu (nadzorowanego przez Lasy Państwowe) jako **miejsca, w którym odpoczywają, mają możliwość obcowania z przyrodą i „ładowania wewnętrznych baterii”**.
- Warto zauważyć, iż w zależności od deklarowanego stosunku do Lasów Państwowych jako instytucji, pojawiają się **te same skojarzenia, którym badani przypisują skrajnie odmienny „ładunek” emocjonalny (pozytywny/negatywny)**.
 - Wydaje się, iż negatywne postrzeganie Lasów Państwowych jako instytucji sprawia, iż na poziomie psychologicznym badani stają się mniej wyrozumiali dla działań lasów, a wszelkimi negatywnymi działaniami innych osób przychodzących do lasu, również obciążana jest instytucja nadzorująca.

- Wydaje się, iż wiek respondentów w przypadku pojawiających się skojarzeń był kwestią mało istotną wobec stosunku jaki deklarują wobec Lasów Państwowych.

Ci leśnicy zajmują się naprawdę tym widać że dbają, bo to można zaobserwować. A co do ludzi, to znam ludzi, którzy niedobrze się zachowują, tak jak mówiła Anita, idą i wyrzucają śmieci, ale też są tak samo ludzie, którzy dbają i zbierają te śmieci, dlatego pozytywnie. [FGI online, 25 – 39 lat, Pozytywny stosunek do LP]

Nielegalne wycinki lasów, bo ludzie kradną drzewo. Idą do lasu i niszczą, wytną, a to nie rośnie w przeciągu jednego sezonu, że za chwilę odrośnie i będzie super cacy, nic nie będzie widać. [FGI online, 25 – 39 lat, Pozytywny stosunek do LP]

Ze złych takich skojarzeń to kłusownictwo. Kłusownictwo było i jest, i dotyczy zarówno zwierzyny jak i kradzieży drewna. I zdarzało się tak, że leśnicy pojawiali się w lesie, a kłusownicy byli uzbrojeni, bo już mieli przygotowane ileś tam drzewa do wywiezienia. Potrafili ukraść to co, co ścięli pracownicy normalnie, to jest pewnie problem. I teraz to jakieś takie miałam zawahania, czy akurat obecna polityka, żeby już nie bardzo mówić, czy będzie taka opiekuńcza. Bo wcześniej miałam wrażenie, że właśnie ta gospodarka zarządzania lasami była taka nakierowana na dobro i na utrzymanie tego. Natomiast teraz pojawiają się wątpliwości. [FGI online, 40 – 60 lat, Pozytywny stosunek do LP]

BEZPIECZEŃSTWO

WSPARCIE

NATURA

WARTOŚCI GŁÓWNE

DOMINACJA

SWOBODA

BIURKOKRACJA

DOSTĘPNOŚĆ

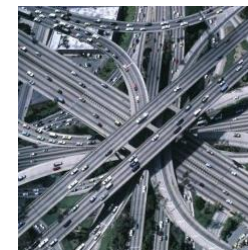

ENERGIA

PRACA

SKOMPLIKOWANIE

BIZNES/ BOGACTWO

WARTOŚCI ISTOTNE

PRZYJEMNOŚĆ

CIEPŁO

ODPOCZYNEK

SPOKÓJ

NAKAZY I ZAKAZY

SZTYWNOŚĆ PROCEDUR

Wizerunek Lasów Państwowych

- Negatywne informacje przekazywane przez różnego rodzaju media.
- Najczęściej dotyczą pracowników wyższego szczebla („afery medialne”), ministrów, bądź negatywnych działań przypisywanych Lasom Państwowym.

Traktowanie Lasów Państwowych jako instytucji.

BUDOWANIE NEGATYWNEGO WIZERUNKU → BRAK MOŻLIWOŚCI WERYFIKACJI

- Pozytywne doświadczenia wynikające z przebywania w lesie.
- Uczestnictwo w lokalnych imprezach organizowanych przez nadleśnictwo.
- Osobisty kontakt z leśniczym, bądź posiadanie osób związanych z lasami wśród swoich znajomych.

Postrzeganie Lasów Państwowych przez pryzmat pozytywnych emocji, bardziej w kontekście przestrzeni do spędzania wolnego czasu, niż instytucji.

BUDOWANIE POZYTYWNEGO WIZERUNKU

Postrzeganie wizerunku Lasów Państwowych jest w głównej mierze determinowane dwojakim postrzeganiem marki/ nazwy: przez pryzmat instytucji oraz jako przestrzeni do spędzania wolnego czasu.

Negatywny wizerunek jest efektem negatywnego stosunku do instytucji, który budowany jest przede wszystkim w oparciu o negatywne komunikaty docierające do respondentów z mediów. Najczęściej dotyczące kadry zarządzającej. Nawet jeśli odczuwają pozytywne emocje związane z przebywaniem w lesie, to są one jakoby „przykrywane” przez informacje docierające do nich z mediów. Warto jednak zauważyć, iż negatywny stosunek do instytucji, nie wpływa na ich częstotliwość uczęszczania do lasów.

Osoby posiadające pozytywny stosunek, dość często miały styczność z leśnikami (postrzeganymi jako pasjonaci), lub uczestniczyły w imprezach społecznych organizowanych przez Lasy Państwowe.

- Wydaje się, iż Lasy Państwowe nie komunikują na szeroką skalę działań, potencjalnie pozytywnie wpływających na opinię o Lasach Państwowych. Do badanych docierają same negatywne komunikaty, natomiast brakuje tych pozytywnych, jako
- chwalenia się tym co Lasy Państwowe robią pozytywnego.

ocena Lasów Państwowych

ELEMENTY OCENIANE POZYTYWNE

PRZESTRZEŃ REKREACYJNA I EDUKACYJNA;

Specjalnie przygotowane ścieżki (w tym również ścieżki edukacyjne dla dzieci) oraz polany z paleniskami

DOSTĘPNOŚĆ;

fakt, iż lasy są państwowe w ocenie badanych sprawia, iż w każdej chwili mogą z nich korzystać

LEŚNICZY Z PASJĄ;

Dbający o zwierzęta oraz przyrodę. Najczęściej spotykani podczas imprez okolicznościowych

IMPREZY TEMATYCZNE;

Oceniane wysoce pozytywnie, jednak organizowane wyłącznie lokalnie i w ocenie badanych zbyt rzadko. Dodatkowo mało nagłaśniane.

ELEMENTY OCENIANE NEGATYWNE

DUŻA BIUROKRATYCZNA INSTYTUCJA;

trudności z wycięciem drzew na terenie własnej działki.

NIEWYSTARCZAJĄCA DBAŁOŚĆ O ZWIERZĘTA I ŚRODOWISKO

Zwierzęta przychodzące do miasta, bądź śmieci znajdujące się w lesie w ocenie badanych wskazują na zaniedbania po stronie Lasów Państwowych

ZBYT WYSOKIE ZAROBKI;

W ocenie badanych wysokie zarobki prowadzą do przedkładania „interesu” nad dbałość o lasy

BRAK POZYTYWNYCH PRZEKAZÓW;

Informacje docierające do badanych mają wymiar wyłącznie negatywny. W ocenie badanych brakuje komunikatów dotyczących pozytywnych działań w obszarze leśnictwa.

Ocena Lasów Państwowych jest w głównej mierze terminowana przez informacje docierające do badanych z mediów. Wydaje się, iż jest to obszar niedoceniany przez tę instytucję. Badani nie mają wiedzy odnośnie pozytywnych działań Lasów Państwowych, bo nie są one nagłaśniane.

! Dodatkowo warto zauważyć, iż uczestnicy badania nie posiadają wiedzy odnośnie zakresu odpowiedzialności Lasów Państwowych vs. Kół łowieckich vs. Leśnicy. Nie wiedzą, co leży w zakresie Lasów Państwowych jako instytucji wobec czego mogą przypisywać jej wszelkie negatywne informacje. Jeśli dzieje się coś złego, to w ich procesie myślowym zapewne odpowiedzialna jest za to instytucja nadzorująca.

EDUKACJA DZIECI W LEŚNICZÓWKACH

Spotkania z leśniczymi (ważne, żeby odbywały się w lesie) połączone z nauką o roślinach i zwierzętach. Edukacja z zakresu ekologii tzn. jakie skutki ma zaśmiecanie lasu dla zwierząt i roślinności.

ORGANIZACJA FESTYNÓW RODZINNYCH POD PATRONATEM LASÓW PAŃSTWOWYCH

Dzięki organizacji tego typu imprez Lasy Państwowe będą „bliższe” ludziom i nabiorą bardziej „ludzkiej twarzy”. Imprezy tego typu również mogą mieć walor edukacyjny dla najmłodszych, a także edukować starszych w zakresie odpowiedzialności poszczególnych jednostek dbających o lasy.

„SPRZĄTANIE ŚWIATA” ORGANIZOWANE PRZEZ LASY PAŃSTWOWE

Akcje „sprzątanie świata” organizowane przez szkoły oceniane są przez badanych pozytywnie, jednak odbywają się bardzo rzadko. Warto zastanowić się nad włączeniem się Lasów Państwowych do takich akcji i organizować je w porozumieniu ze szkołami raz na kwartał. Dzięki temu Lasy Państwowe mogą budować wizerunek instytucji zaangażowanej i dbającej o przestrzeń leśną.

Wymienione wyżej przez badanych działania powinny być wspierane przez komunikację w mediach lokalnych, bądź społecznościowych. Taka komunikacja ma szansę budować pozytywny wizerunek Lasów Państwowych, poprzez dotarcie do większej liczby odbiorców.

ZWIĘKSZENIE LICZBY KOSZY NA ŚMIECI WZDŁUŻ PIESZYCH SZLAKÓW I NA POLANACH

MONITORING W MIEJSCACH GDZIE LUDZIE NAJCZĘŚCIEJ WYWOŻĄ ŚMIECI

Minimalizowanie ilości odpadów w przestrzeni leśnej.

81-812 Sopot
ul. Junaków 2

Tel.: (48-58) 550 60 70

Fax: (48-58) 550 66 70

kontakt@pbs.pl

www.pbs.pl